

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

İKİ BELEDİYE MEMURUNUN ÖZVERİLİ GÖREV BİLİNCİ (*)

Kızıltan ULUKAVAK

Safranbolulu çok tanınmış bir aileye mensup M.A. zamanın Safranbolu Belediye Başkanını Mayıs/1974 ayı içinde ziyaret ederek, verdiği bir dilekçeyle, şöyle bir istemde bulunur. Hastarla'daki bir tarlanın yarı hissesinin kamulaştırma yoluyla Belediye adına, diğer yarısının ise dedesi olan A....oğlu Mehmet adına tapuda kayıtlı bulunduğunu; bu nedenle tarlanın ikiye bölünerek, bir parçasının Belediye, diğer parçasının da hayatta olmayan dedesinin mirasçıları adına, hisseleri oranında tapuya işlenmesini önerir. En büyük hissedarın da kendisi olduğunu açıklar.

Belediye Başkanınca tapu kayıtları söylendiği gibi ise, Kıranköy-Arslanlar arasında yer alan bir çok taşınmaz gibi sözkonusu tarlanın da ortasından, 1957 yılında kamulaştırma bedeli ödenmeksizin, daha sonra Sadri Artunç Caddesi adı verilecek olan asfaltın geçirildiğini ve dolayısıyla asfalt dışında kalan kısmın ikiye ifrazının düşünülebileceği yanıtı verilir, istem sahibi bu yanıtı itiraz etmez.

Tapu kayıtları incelendiğinde, bahsekonu taşınmazın iki kardeşten A....oğlu Mustafa'ya ait yarı hissesinin 1940 yılında yapılan kamulaştırma ile belediye mülkiyetine intikal ettiği; diğer yarı hissenin ise bildirildiği gibi diğer kardeş A....oğlu Mehmet adına kayıtlı olduğu görülür. Bugün olduğu gibi, 1970'lerde yürürlükte olan 1580 sayılı Belediye Kanununa göre de, belediye taşınmazlarına ilişkin her türlü işlem yetkisi Belediye Meclisi'nde olduğundan, konu Belediye Meclisi'nin Haziran/1974 dönemi toplantı gündemine alınır ve ifraz konusunda Belediye Encümeni'nin yetkili olması kararlaştırılır.

Burada, 1936 yılında Mimar Burhan Cahit ONGUN tarafından yapılan imar planı uyarınca, Çarşı'nın Hastarla'ya çıkartılıp, orada yeni bir yerleşim alanı ve kent merkezi kurulması için yapılan kamulaştırma işlemlerine ilişkin bir olayla karşı karşıya bulunulmaktaydı.

Kent merkezinin ve bu arada çarşının Bağlar'a çıkartılması için, Belediye tarafından 1940 yılında Hastarla'da çok sayıda tarla kamulaştırılmış, 1942 yılında da Kaymakam Bekir Suphi AKTAN döneminde Kaymakamlık ile bağlı birimler Kıranköy'e Çelik Palas binasına; Belediye ise Ulucami (o sıralar metruk bir kilise) civarında bir binaya taşınmış, Kale'deki tarihsel Hükümet Konağı, ne yazık ki pencerelerine ve kapılarına demirler yerleştirilip "Cezaevi"ne dönüştürülmüştü.

Böyle bir uygulama karşısında halk *"Şehirci"* ve *"Bağlarci"* olarak iki gruba ayrılmış ve halkın ısrarlı tepkileri karşısında 8 yıl sonra Kaymakamlık 1950 yılının başlarında, tekrar Kale'deki görkemli tarihsel binaya taşınmıştı. Yarı yarıya A....oğlu Mustafa ve A....oğlu Mehmet adına kayıtlı tarlanın da söz konusu 1940 yılı kamulaştırmalarıyla ilgili olduğu anlaşılıyordu.

Ancak, A....oğlu kardeşlere ait tarlanın yarı hissesi kamulaştırılırken diğer yarısının bırakılması anlaşılamiyordu; bunun hukuksal açıdan mümkün olmayacağı görüşünde olan Belediye Başkanı taşınmazın ifrazına ilişkin Belediye Meclis kararının uygulamasını durdurdu. Medeni Kanuna göre, hisseler oranında taksim ve ifraz edilmedikçe, müşterek mülkiyet konusu bir taşınmazın her yerinden, her paydaşın yararlanma hakkı vardı.

Dolayısıyla, yarı hisselerden sadece birinin kamulaştırılması, hiçbir yarar sağlamayacaktı; bunun hukuksal bir açıklaması yapılamazdı. 1974'te yürürlükte bulunan 6830 Sayılı İstimlak Kanunu böyle bir kamulaştırmaya cevaz vermediği gibi, daha önceki mülga 3710 sayılı Belediyeler İstimlak

Kanununda da farklı bir hüküm olamazdı; aksi takdirde Medeni Kanun'la bağdaştırılamazdı. Bu nedenle kamulaştırma işlemlerine ilişkin dosyaları bulup incelemek gerekirdi; acaba 34 yıl öncesinin kamulaştırma dosyaları saklanmış mıydı?

Böyle bir durum karşısında, üç ay kadar önce yeni seçilmiş konumda bulunan zamanın Belediye Başkanı, Belediye personeli ile görüştüğünde, Belediyenin 30 küsur yıl içinde, Çarşı'da Eski Tahıl Pazarı'ndan Kıranköy'e ve oradan da önce Cinci Hanı'nın karşısına, sonra halen bulunduğu binaya yer değiştirdiğini, düzenli bir arşivinin bulunmadığını, ancak Cinci Hanı'nda Belediye'ye ait çok büyük bir odada, oraya buraya atılmış, karmakarışık evrak ve dosyalar bulunduğunu öğrenir.

Bunun üzerine Belediye Başkanı, Başkatip (*bugün Yazışleri Müdürü*) M.Ali TERZİAHMETOĞLU ile Sayman (*bugün Hesap İşleri Müdürü*) İzzet ÇUBUKÇU'yu çağırır; birlikte han odasındaki tüm evrak ve dosyaların her birinde, ayrı ayrı araştırma yapmalarını ister. Cinci Hanı'nda elektrik tesisatı yoktur; kent içi elektrik hizmetleri eskiden Belediyelerce yürütüldüğünden, Elektrikçi Osman (*GÜLAY*) Usta'ya hemen Cinci Hanı önündeki direktan, içerdeki Belediyeye ait odaya geçici bir hat çektirilmesi sağlanır.

O gün akşama yakın, elleri yüzleri kapkara, üstleri başları toz toprak ve pislik içersinde M.Ali TERZİAHMETOĞLU ile İzzet ÇUBUKÇU ellerinde çok büyük sarı bir zarfla Belediye Başkanı'nın yanına gelirler. İçinde çok sayıda küçük sarı zarflar olan büyük sarı zarfın üstünde "*istimlakler*" yazmaktadır. Küçük sarı zarflarda da parsel numarası ve kime ait tarlanın kamulaştırılması ile ilgili oldukları yazılıdır. Zarfların üzerindeki inci taneleri gibi çok güzel ve çok düzgün el yazıları, 1940'ların Belediye Katibi İhsan CEBECİ'ye aittir. Belediye Başkanı çok heyecanlanır, arkadaşlarına teşekkür eder; "*haydi siz gidin temizlenin, ben şunları bir inceleyeyim*" der.

Büyük zarfın içindeki çok sayıdaki küçük zarftan, üzerinde 56 No.lu parsel ve A....oğlu mirasçıları yazılı küçük zarfı hemen açar, bu küçük zarfın içindeki belgeler, 6.657 M2 yüzölçümündeki tarlanın, M2'si 8 kuruştan yarısının değil, tamamının kamulaştırıldığını kanıtlar. Belediye Başkanı tarlanın tamamının kamulaştırma bedeli 532 lira 56 kuruşun T.C. Ziraat Bankası'na yatırıldığını gösteren makbuzu görünce de gömü bulmuşçasına sevinir.

Yapılan incelemede, yatan paranın yarısı olan 266 lira 28 kuruşu A....oğlu Mustafa varisleri Bankadan aldıkları için, onların yarı payının, tapuya Belediye adına tescil edildiği, paranın diğer yarısı olan 266,28 lirayı mirasçıları Bankadan almadığı için, diğer yarı hissenin tapuda A....oğlu Mehmet adına kayıtlı olarak kaldığı; ancak para alınmasa da, A....oğlu Mehmet'in, o tarihte bilinebilen mirasçılarından R....Hanım'a kamulaştırma kararının, krokisiyle birlikte, 1940 yılında noter aracılığıyla tebliğ edildiği görülür.

Bu durumda o günlerde yürürlükteki 1926 tarihli Medeni Kanunun 633 ve 642.maddeleri, tapuda taraflar arasında karşılıklı bir devir işlemi olmasa da, cebri icra ve kesinleşmiş kamulaştırma işlemleri sonucunda mülkiyetin doğrudan intikal edeceğini öngördüğünden, Belediye Başkanı, söz konusu taşınmazda A...oğlu Mehmet mirasçılarının ve bunlar arasında en büyük pay sahibi M.A.'nın mülkiyet hakkı bulunmadığını ve dolayısıyla tarlada hak sahibi olamayacaklarını anlar.

Kamulaştırılmasına karşın, Belediye adına kaydedilmeyen A....oğlu Mehmet hissesinin de Belediye adına kaydı için hemen mahkemeye başvurulur. Belediye Avukatı Veli Tevfik ERENER, damadı olduğu M....oğlu ailesi bireylerinin, A....oğlu Mehmet'in mallarında çok az oranda da olsa pay sahibi olması nedeniyle, davayı takipten affı isteminde bulunur. Bu nedenle açılan davayı Belediye Başkanı bizzat takip eder. Dava oldukça uzun sürer. İkinci kez temyiz edilip dava dosyası Yargıtay'ta bulunduğu sırada, 12 Eylül 1980 harekatıyla Belediye Başkanı görevden ayrılmıştır, davayı vekalet ücreti almaksızın Avukat Mehmet Basmacı üstlenir ve Aralık/1980'de Belediye lehine karar alınır.

Bu hukuksal sonuca ulaşmayı gerekli kılan belgeleri bulup getiren, iki Belediye memuru M.Ali TERZİAHMETOĞLU ile İzzet ÇUBUKÇU çok önemli bir görev başarmışlardı; kutlanmaya değer, çok yararlı bir hizmette bulunmuşlardı. Zamanın Belediye Başkanı da, hukukçu olma niteliğinin, Belediyeye ve dolayısıyla Safranbolu'ya sağladığı kazanımın mutluluğu içinde olsa da alınan sonuçtaki

aslan payı, hiç kuşkusuz kamulaştırmayı hukuksal açıdan kanıtlamayı sağlayan belgeleri, özveri göstererek arayıp bulan iki Belediye Memuruna aitti.

M.Ali TERZİAHMETOĞLU

İzzet ÇUBUKÇU

Cinci Hanı'nda üstleri başları toz toprak içinde kalacak, elleri yüzleri kapkara olacak bir şekilde saatlerce 34 yıl öncesinin evrakını arama ve bulma azmi içersinde olmayabilirdi. Yasal bir zorunlulukları da yoktu; bulamadık deyip geri gelebilirlerdi. Hizmet aşkı, görev bilinci ve verilen görevi mutlaka başarma kararında olmaları örnek alınacak davranışlardı. Yaptıkları; kamu malına, kendi mallarıymış gibi sahip çıkmak anlayışının bir uygulamasıydı.

Ancak, o günlerde gerçekleştirdikleri hizmetin ilerde Safranbolu'ya ne gibi olanaklar sağlayacağını bilebilmek mümkün değildi. Kesinlikle şu gerçek dile getirilebilirdi: Hem maddi ve hem de manevi açıdan sergiledikleri tutum ve anlayış, her türlü takdirin üstündeydi. Maddi açıdan belediyeye intikal eden yarı hissenin değeri, herhalde her birinin tüm memuriyetleri boyunca Belediye'den aldıkları aylıkların tamamını karşılar boyuttaydı.

Manevi yönden ise, hizmetin değerinin tartışma götürmez kadar büyük olacağı, ileriki yıllarda daha iyi anlaşılacaktı. Söz konusu taşınmaz üzerinde Sayın Erdoğan CAYMAZ'ın Belediye Başkanlığı döneminde bir iş hanı inşaatına başlandı. Halefi Sayın Mustafa EREN, Belediye Başkanlığı döneminde çok isabeti bir kararla, inşaatı tamamlayarak aynı binada 1990'lı yılların başında Safranbolu Meslek Yüksek Okulu'nun açılmasına olanak sağladı. Halen söz konusu binaya iki yıl kadar önce Safranbolu Kaymakamlığı yerleşmiş bulunmaktadır. Aynı taşınmazın karşıda, Sadri Artunç caddesinin öte tarafındaki parçası ise, Belediyece satılarak üzerine çok yüksek katlı bir öğrenci yurdu yapılmış ve altında kafe ya da pastane açılmış olduğu görülmektedir.

Eğer, Sayın M.Ali TERZİAHMETOĞLU ve Sayın İzzet ÇUBUKÇU, yukarda değinilen azim ve gayreti göstermeselerdi, örnek bir görev aşkı ve bilinci sergilemeselerdi 1990'lı yılların hemen başında, erken bir tarihte, Safranbolu bir yüksek öğrenim kurumuna sahip olamayabilirdi. Bu okulun Safranbolu'ya olan kültürel, sosyal ve ekonomik katkıları düşünüldüğünde, adigeçenlerin hizmetlerinin değeri daha iyi anlaşılacaktır.

Aramızdan genç yaşta ayrılan her iki özverili Belediye memuru, hep rahmet dilekleri ve şükran duygularıyla anılmalıdır. Ruhları şad olsun.

**(*) Safranbolu Belediyesi Altın Safran Dergisi
Ağustos/2021 tarihli, 28.sayısında yayımlanmıştır**